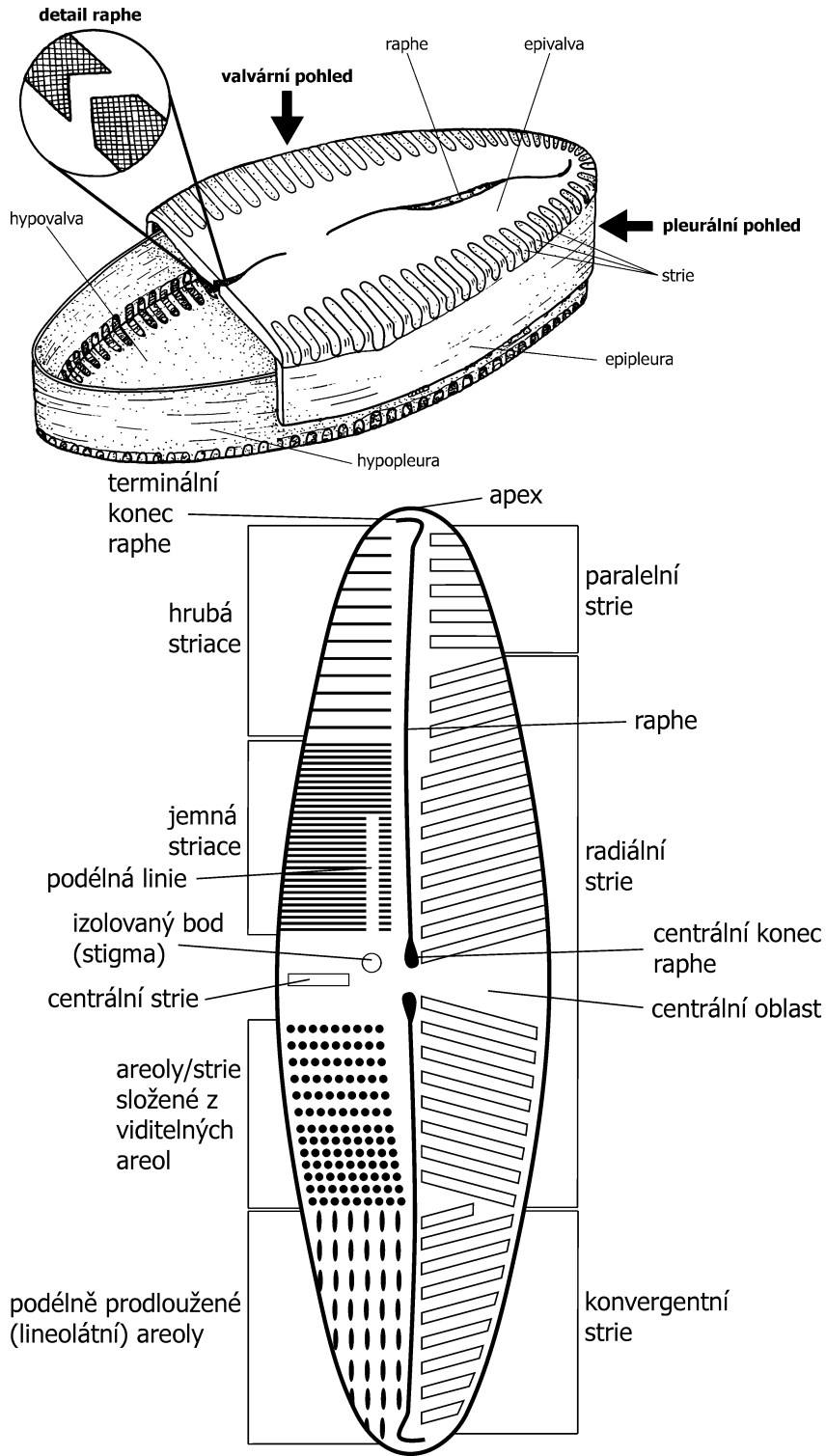

Slovníček

aerofyt - organismus žijící mimo vodní prostředí, např. na kůře stromů, periodicky smáčených skalách, mechorostech aj.

areoly - duté okrouhlé otvory perforující valvy rozsvívek, těsně přiléhající jeden k druhému

axiální – osový, ležící podél osy

bentos – společenstvo organismů obývajících dno, případně břehy vod

bikonkávní - těleso na obou plochách prohnuté směrem dovnitř, typickým příkladem je tvar červených krvinek

biseriální strie - strie tvořené dvěma řadami areol

biradiální - symetrické podle dvou vzájemně kolmých vertikálních rovin

cavum - výrazná oblast valvy bez strií

centrické rozsvíky - rozsvíky s radiálně souměrnou schránkou

dystrofní - prostředí obsahující velké množství huminových kyselin a málo živin; typické pro rašeliniště

dorzální - hřbetní, zadní

dorzověntrální – směřující od zad (hřbetu) směrem k břišní části; schránky souměrné podél transapikální (příčné) osy

edafon – společenstvo organismů žijících v půdě

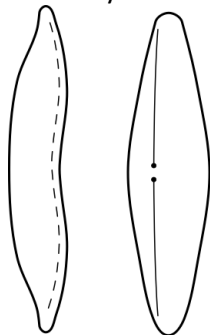
epilíton společenstvo organismů porůstajících kameny

epipelon – společenstvo organismů žijících na povrchu bahnitého sedimentu

epizoický - organismus žijící přisedle na živočichovi, u sinic a řas ve vodním prostředí nejčastěji na zooplanktonu

eutrofní - prostředí s vysokým obsahem živin (zejména dusíku a fosforu), u dna obvykle chudé na kyslík

excentrické raphe - raphe umístěné mimo osu buňky

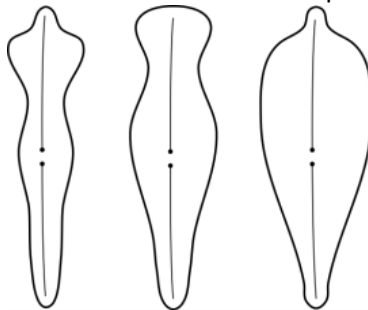
fascia - křemíkem vyztužená část centrální oblasti schránky rozsvívek, bez strií, občas mírně vyduťá

fibuly - křemité můstky překlenující trubici kanálkového raphe

frontální - přední, čelní

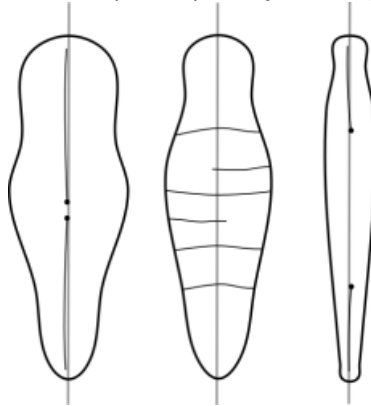
fultoportula - specializovaný pór některých centrických rozsvívek, kterým procházejí slizová nebo chitinová vlákna; slouží k udržování ve vodním sloupci

gomphoidní rozsvíky – schránky asymetrické vzhledem k transapikální ose

halofilní – těž slanomilný, obývající prostředí s vysokým obsahem solí

heteropolární schránka - schránka souměrná pouze podle jedné osy, konce různé šířky

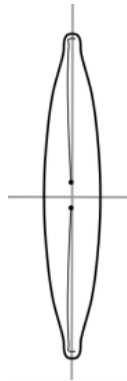
heterovalvární schránky – schránky rozsivek se dvěma odlišnými valvami, např. jedna nesoucí kompletní raphe, druhá pouze rudiment

hyalinní - průsvitný, čirý, opticky homogenní, např. pochva, část buňky

hypertrofní - prostředí s extrémním nadbytkem živin; u dna s nedostatkem kyslíku, s minimální průhledností, nnapř. přehnojené rybníky

izodiametrický - s rozměrem přibližně stejným ve všech směrech

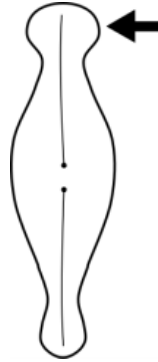
izopolární schránka - též. bilaterálně symetrická, schránka souměrná podle podélné (apikální) i příčné (transapikální) osy

kanálkové raphe - štěrbina, pod níž probíhá trubice překlenutá křemitými můstky (viz. fibuly); trubice je spojená s vnitřním prostorem buňky otvory (portulami), obvykle uloženo blízko okraje valvy

kapitátní konec - hlavatý; kulovitě zakončený

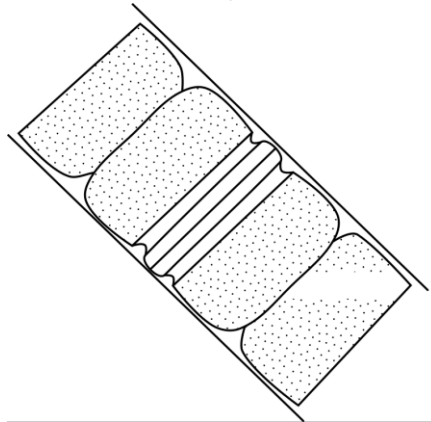
kokální stélka- jednobuněčná stélka bez bičíků s pevnou buněčnou stěnou, buňky mohou být jednotlivé nebo v tvarově variabilních koloniích

konkávní - vydutý směrem dovnitř

konvergentní - sbíhavý

konvexní - vyklenutý, vypouklý

límeček – též krček, okrajová bezstrukturní část pláště centrických rozsivek, na hranici mezi pláštěm a límečkem se vyskytuje většinou brázda, která někdy více či méně vybíhá do nitra buňky a tvar jejího průřezu může být důležitý pro druhovou determinaci, charakteristická pro rod *Aulacoseira* .

metafyton - společenstvo planktonních i primárně nárostových sinic a řas vyskytujících se mezi vodními rostlinami, organismy nejsou přisedlé k substrátu

mesotrofní - prostředí středně bohaté na živiny, přechod mezi oligo - a eutrofním prostředím

multiseriální - víceřadé, vícevrstevné

oligotrofní - prostředí chudé na živiny, vody často bohaté na kyslík

ombrotrofní - získávající vodu z dešťových srážek

oogamie – způsob rozmnožování, velká nepohyblivá samičí buňky (oosféra) je oplozena drobnou, většinou pohyblivou, samčí buňkou

penátní rozsivky – rozsivky s bilaterálně souměrnou schránkou

perifyton – společenstvo organismů žijící na povrchu ponořených rostlin či řas (epifyton), kamenů (epiliton), bahna (epipelon) či vodních živočichů.

pervalvární osa - osa kolmá na apikální osu a procházející středem buňky

pleura - boční část, boční pásek horní a dolní misky (epitéky a hypotéky) rozsivek

pleurální pohled - pohled na schránku rozsivky z boku

protoplast - živý obsah buňky ohraničený plazmatickou membránou

pseudoraphe - redukované raphe u některých skupin rozsivek, vyplněné křemíkem, ztlustlé střední žebro bez štěrbin a kanálků

radiální - též paprscitý, od středu se rozbíhající

raphe - štěrbinová ve schránce některých penátních rozsivek; slouží k pohybu

rimoportula - specializovaný pór procházející schránkou rozsivek; produkce polysacharidů; zejména u centrických rozsivek

rostrální konec - mírně rozšířený konec valvy rozsivek, šířkou nepřesahuje šířku schránky

septum - křemité výběžky vybíhající z vnitřní části pleury do nitra buňky rozsivek

sigmoidní - esovitě prohnutý

sternum - struktura silně vyztužená křemíkem probíhající obvykle podél podélné osy schránky

strie - rýhy, řady tvořené areolami; mají charakteristické uspořádání a hustotu; opticky se řada může jevit jako celistvá rýha

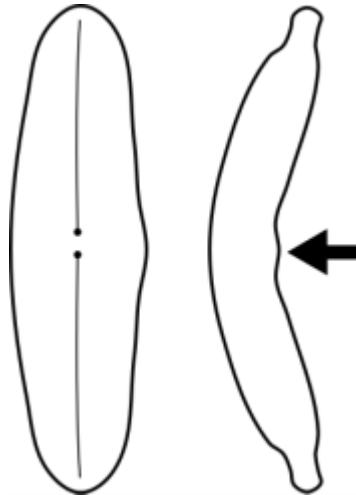
terestrický - půdní

terminální - koncový, vrcholový, terminální heterocyt, viz bazální h.

transapikální - příčný

trofie - úživnost vody, stav vody daná obsahem živin látek (zejména fosforu a jeho forem a dusíku), ovlivňuje strukturu společenstev vodních organismů, viz též dystrofní, eutrofní, hypertrofní, mezotrofní a oligotrofní

tumidní - vystouplý, zduřelý

tychoplankton - primárně neplanktonní organismy, dostávající se druhotně do plankton, např. nárosty na dně nebo ponořených předmětech

uniaxiální - též jednoosý, mající jednu osu

uniseriální - jednořadý, jednovrstevný

valva - plocha, podstava horní a dolní misky (epitéky a hypotéky) rozsivek

valvární pohled - pohled na plochu, horní či dolní část schránky rozsivky, u centrických rozsivek vidíme kruh